

מדריך פסח

תש"פ

בברכת חג כשר ושמח

שלמה תנעמי
ראש המועצה הדתית

יואל גמליאל
ראש המועצה המקומית

הרב בניה עמיהוד שליט"א
מ"מ רב העיר

ליל בדיקת חמץ

יום שלישי, י"ג ניסן תש"פ (7.4.20)

מיד לאחר תפילת ערבית, מתחילים לבדוק את החמץ. על הגבאים לבדוק חמץ בבתי הכנסת. הבודק בהם, יבדוק תחילה החמץ בביתו, ובברכת "על ביעור חמץ" יכוון גם על בדיקת החמץ שיבדוק בבית הכנסת. הנוסע מביתו לפני תאריך זה יבדוק החמץ בלילה שלפני נסיעתו, ללא ברכה.

זמני היום לערב פסח תש"פ

יום רביעי, יד' ניסן תש"פ (8.4.20)

משעה זו, אסור לאכול מצה עד ליל הסדר.	עלות השחר	4:46
הערה: לשיטה של 72 דק' בין עה"ש לנץ. סו"ז אכילת חמץ: 10:29. סו"ז שריפה: 11:32	סוף זמן אכילת חמץ	10:02
	סוף זמן שריפת חמץ	11:21
משעה זו מותרות מלאכות רק לצורך החג.	חצות היום	12:41
בערב פסח נוהגים להתפלל מנחה גדולה.	מנחה גדולה	13:12
משעה זו אין לאכול מאכלים שברכתם "בורא מיני מזונות" וכן אין לאכול לשובע עד לאכילת המצה בליל הסדר.	תחילת שעה עשירית	15:51
לנוהגים ברכת "שהחיינו"	הדלקת נרות ביום טוב שבת וחג	18:44
אין להתחיל בעריכת הסדר קודם שעה זו.	תחילת ליל הסדר (צאת הכוכבים)	19:32
עד שעה זו יש לסיים אכילת אפיקומן.	סוף זמן אכילת אפיקומן	00:41
	כניסת חג שביעי של פסח, יום שלישי כי ניסן*	18:48
	הדלקת נרות שבת אסרו חג	

לקט הלכות לחג הפסח

איסור החמץ

א. חמץ בפסח אסור לא רק באכילה, אלא אף בהנאה, לכן אסור לתת חמץ בפסח אף לבעלי חיים (כלבים, ציפורים, חתולים, ותרנגולים ויתר החיות והבהמות הביתיות).

ב. לא רק אכילת חמץ נאסרה מן התורה אלא גם תערובת חמץ אסורה מן התורה, גם אם יש אחוז קטן של חמץ.

ג. בנוסף לאיסור האכילה וההנאה אסור שימצא חמץ מכל סוג שהוא ברשותנו, לכן חייבים לבער החמץ ותערובתו מן הבית. אם רוצים להשאיר חמץ כלשהוא בבית במקום מוצנע וסגור, צריך לערוך מכירת חמץ כדין, באמצעות הרבנות הראשית.

ביעור החמץ

קודם הבדיקה מנקים היטב את כל חדרי הבית והחצר כדי שלא ישאר שום חשש חמץ ברשותו בימי הפסח. יש לבדוק בכיסי הבגדים במיוחד בכיסי הילדים ובילקוטי בית הספר ובכל מקום שיש חשש שבמשך השנה הכניסו בהם חמץ. הבדיקה צריכה להיות לאור הנר.

מוסדות ציבור כגון בתי כנסיות ובתי מדרשות, או חנויות ומשרדים,

או רכב פרטי וציבורי, ובכל מקום שיש לחוש שמא הוכנס בו חמץ, בין שהוא מקום מגוריו הקבוע או ארעי, חייבים בבדיקת חמץ בליל י"ד בניסן וחייב הבדיקה חל על בעל הנכס או הממונים עליו. לפיכך צריך האדם לערוך בדיקה זו בביתו, במשרדו וברכבו הפרטי. כמו"כ על גבאי בתי הכנסת המופקדים על כל מוסד או רכוש ציבורי, לערוך בדיקה זו כהלכתה, אולם אין צריך לברך, אלא על הבדיקה בבית המגורים, ושאר הנכסים הנזכרים לעיל נפטרים בברכה זו, אפילו כשיש הפסק גדול בין בדיקת הבית לבדיקת שאר הנכסים.

מי שנסע לחג לכמה ימים לפני ליל י"ד בניסן (יום שלישי בערב), יבדוק

את ביתו כדת וכדין - בדיקת חמץ בלי ברכה, אם נוסע ביום י"ד יבדוק עם ברכה. מי שאינו יכול לקיים מצוות בדיקת חמץ בליל י"ד בניסן (יום שלישי בערב) מכל סיבה שהיא, רשאי למנות שליח, או לקיים מצוה זו על ידי אשתו או שאר בני הבית, אולם לא יברך בעל הבית, אלא יברכו הבודקים בפועל.

חמץ נקרא חמשת מיני דגן שהם: חיטה, שעורה, שיפון, שיבולת שועל

וכוסמת, שבאו במגע עם מים ונשתהו עד אפייתם.

מי שיש לו מלאי של מצרכי מזון, המכילים בתוכם קמח כגון: אטריות,

ביסקוויטים, ופלים, בירה, וויסקי, ולא יספיק לאוכלם לפני החג - ירכז אותם במקום סגור ויוכל למכרם במכירה לנכרי, כפי שמסדרת הרבנות כאן.

קטניות:

- א. קטניות (חמוס, אורז, אפונים...) אינם חמץ, אבל אשכנזים וחלק מהספרדים מחמירים, ולא אוכלים אותם בפסח.
- ב. צריך לקנות אורז עם הכשר לפסח כי לפעמים האורז מוברק בעמילן חמץ.
- ג. צריך לברור את הקטניות היטב - לפני החג - שלש פעמים, זאת גם כשמצוין על האריזה שהמוצר 'כשר לפסח'.

תרופות בפסח:

- א. חלק מהתרופות מכילות חמץ. מי שצורך תרופות, יברר עוד לפני החג אצל רופא או רב אם הן מכילות חמץ, ויבקש תחליף כשר לפסח. (גם מי שברר כבר בשנה שעברה). ניתן למצוא מדריך לתרופות כשרות לפסח באתר קופ"ח באינטרנט.
- ב. בסירופים הבאים: אלומג, אריטרו-טבע, ברונכולט, ולפורל, מוקסיפן, סופרמול (=פרסטמול), ספורל, רספרים - קיים מרכיב של חמץ בחומרי-הטעם, וצריך לקנות בפסח רק את התרופות שמייצרים במיוחד לחג הפסח עם הכשר.
- ג. מי שנוטל תרופה לא חיונית שאין לה תחליף כשר לפסח, ישאל רב איך לנהוג.
- ד. תרופות הומיאופתיות עלולות להכיל כוהל חמץ וצריכות אישור לפסח.
- ה. תרופות המכילות חמץ מותרות בשימוש אחרי פסח גם אם לא נמכרו לגוי.
- ו. חולי צליאק יאכלו מצות שהוכנו מקמח כוסמת, שיבולת שועל או שיפון.

בדיקת חמץ:

- א. בודקים את החמץ עם נר ביום שלישי בערב (ליל יד' ניסן) משעה 19:15 (שעון קיץ).
- ב. רצוי שבני הבית - האישה והילדים הגדולים - ישתתפו בבדיקה, כדי שתהיה יסודית יותר. צריך לומר לכל אחד לפני הברכה, איזה מקום הוא צריך לבדוק.
- ג. בודקים עם נר רגיל, יש מהדרים לבדוק בנר שעווה. אין לבדוק בנר הבדלה קלוע.
- ד. במקומות שמסוכן להדליק אש, (רכב, מחסן חומרים דליקים...) או כשאין נר, בודקים עם פנס חשמלי, ומברכים על הבדיקה (חזון עובדיה), אין חובה לכבות את האור בזמן הבדיקה. אדרבה עדיף להדליק הרבה אמצעי תאורה. אופן הבדיקה:
- א. יש נוהגים להסתיר לפני הבדיקה 10 חתיכות חמץ, צריך להקפיד על הדברים הבאים:
  1. שהחתיכות יהיו קטנות ועטופות בניילון. 2. יש לרשום היכן הוחבאו החתיכות, כדי למנוע אפשרות שלא כולן תמצאנה.
  - ב. מי שלא יכול לשרוף את החמץ ביום רביעי בבוקר, ישרוף אותו ביום שלישי בלילה מיד אחרי הבדיקה, ואחר כך יאמר את נוסח הביטול של הבוקר.

הכשרת כלים לפסח

1. לפני פסח יש לנקות את כל הכלים מכל שאריות החמץ. נקיון זה כולל גם את הכלים בהם לא משתמשים בפסח.
2. יש להקפיד ולנקות גם צעצועי ילדים בהם יש חשש לחמץ. צעצועים שקשה לנקותם יש להכניס לארון נעול למשך כל ימי החג.
3. הכלל המרכזי בהכשרת כלים לפסח הוא: "כבולעו כך פולטו". כלומר: אופן ההכשרה יהיה דומה לאופן בו נבלע החמץ בכלי.
דוגמא: כלי שמבשלים בו אורז, בשר וכו' - כיון שעיקר פעולת הבישול מתבצעת ע"י הרתחה, ובעזרת נוזלים, הרי שהכשרת הכלי תעשה על ידי הגעלה.
לפיכך: חמץ שנתבשל בכלי ללא נוזלים יוכשר על ידי ליבון. דוגמא: רשת של מנגל וכו'.
4. כיצד יש לנהוג בכלי בו מבשלים גם בעזרת נוזלים וגם בצליה (דוגמא: מחבת) למנהג הספרדים: הולכים אחרי רוב שימושו. אם בדרך כלל משתמשים בו לצורך בישול עם נוזלים, די בהגעלה.
למנהג האשכנזים: גם אם השתמשו בכלי פעם אחת לצורך צליה - יש להכשירו על ידי ליבון.
5. מהי הגעלה: טבילת כל הכלי במים רותחים בעת רתיחתם.
מהו ליבון: ליבון קל - מניח על הכלי נייר ומחמם את הכלי באש עד שהנייר שעליו ישרף. ליבון קשה - חימום הכלי באש, עד שיצאו ניצוצות מהכלי.
6. כלים שיש עליהם חלודה והכשרתם על ידי הגעלה - אי אפשר להגעיל. יש ללבן את הכלי במקום החלודה ורק אחר כך להגעילו.
7. אין להשתמש בכלי עשרים וארבע שעות לפני הכשרתו.
8. כלים שלהם ידיות מפלסטיק וכו' - יש לנקות היטב בעזרת מחט או קיסם מסביב לידיות הכלי.

הכשרת הבית לפסח

- ארונות מטבח - נקיון יסודי עד כמה שאפשר. ואם לא משתמשים, אפשר גם לסגור ולסמוך על המכירה.
- שיש - יש לנקות את השיש היטב בכל הפינות והסדקים. יש לערות מים רותחים מכלי ראשון בעודם מבעבעים. (יש להיזהר מלעשות כן בקומקום חשמלי בשעה שעדין מחובר לחשמל. "ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי...")
- לאחר ההכשרה, ראוי לכסות את השיש לכל ימי החג. אבל לא חייבים. אפשר להסתפק בניקוי קל ובכיסוי ע"י נייר אלומיניום.
- כיוור - נקיון יסודי בעיקר במקום החיבור לשיש. עירו מים רותחים כמו בשיש. יש נוהגים להניח דף מעץ או פלסטיק. לא חייבים. אפשר לסמוך על ההכשרה, כמו בשיש.
- מעמד ליבוש צלחות וסכונים - מים וסבון.

כלי אוכל:

סירים - סירי אלומיניום, נירוסטה וכו' מכשירים בהגעלה. את הידיות החיצוניות של הסיר, יש לנקות היטב.
מחבתות - למנהג ספרדים - די בהגעלה. (אם המחבת נקיה לחלוטין)
למנהג אשכנזים - יש ללבן. לפיכך אי אפשר להכשיר מחבת טפלון.
סכו"ם, מצקות - הגעלה.
כלי פלסטיק - יש הנוהגים שלא להכשיר. הנזק לכלים אלה יגעילם. (ויש מוסיפים שיעשה כן שלש פעמים)
מנהג אשכנזים - אם שימושם בצונן, יש להשרות ג' ימים.
אם שימושם בחמץ חם, נהגו שלא להכשיר
כלי זכוכית דורלקס, פיירקס, קורל, ארקופל, הרמוניה - מנהג ספרדים - הגעלה ברותחים.
מנהג אשכנזים - הגעלה ג' פעמים.
ואין להכשיר אם אופים בהם מאכלי חמץ.
כלי חרס, פורצלן, חרסינה וכו' - אין אפשרות להכשירם.
טרמוס - הגעלה.
בקבוק לתינוקות - אם משתמשים בו בחמץ, ראוי להחליפו לפסח.
מפת שולחן - די בכיבוס.

רהיטים:

שולחן אוכל עם פורמיקה - עירוי מים רותחים. (אא"כ היה מכוסה במפה כל השנה, שאז רק יחליף מפה).
שולחן אוכל ללא פורמיקה - ניקוי יסודי ומפה לכל משך ימי החג.
כיסאות - די בניקיון יסודי.
שאר הרהיטים בבית - אם באים במגע עם חמץ במשך ימות השנה (כגון: ספת הסלון וכו') יש לנקות ולהבריש היטב.
רכב - יש להוציא את השטיחים ולנקות. אין צורך לפרק את האוטו....

שיעורים:

כזית מצה - 27 גרם (כשליש מצה סטנדרטית)
רביעית יין - 86 סמ"ק
אפיקומן - כשליש מצה סטנדרטית
כזית מרור - עלה חסה בינוני
יש לאכול את הכזית מצה (או מרור) - לכתחילה תוך 4 דקות ולפחות תוך 7 דקות.

הכשרת המטבח לפסח

לתשומת לב!

כל הוראות ההכשרה שניתנות בחוברת זו הם בתנאי שניתן לבצעם לפי הוראות יצרן. יש לבדוק זאת לפני ההכשרה. יש לנתק את המכשירים מהחשמל או מהגז לפני הניקוי.

כיורים

1. **ניקיון יסודי.** במקום יציאת המים מהכיור שופכים חומר ניקוי חריף עם מים חמים.
2. שופכים על משטח הכיור ודפנותיו מים חמים, מיד עם רתיחתם
3. **כיור מחרסינה-** מניחים בו כיסוי.
4. **מסננת של הכיורים-** ליבון קל ע"י העברה בלהבות הגז.

כיריים של גז

1. **ניקיון יסודי** שופכים על משטח הכיריים מים חמים, מיד עם רתיחתם. מניחים על המשטח נייר כסף, או כל כיסוי אחר.
2. **החצובות-** מניחים פח עליהם. כשאין מניחים פח עליהם, הכשרתם נעשית על ידי ליבון קל, מכניסים אותן לתוך להבות הגז עד שהחום יגיע לעצמה שנייר או קש מסוגל להישרף במגע בו.
3. **המבערים-** יש להדליק את הלהבות למשך חמש דקות

כיריים חשמליות

1. **ניקיון יסודי**
2. **משטח האמייל -** שופכים עליו מים חמים מיד עם רתיחתם.
3. מפעילים את הכיריים בדרגת חום מקסימאלית, למשך כ- 20 דקות.
4. **מקום הנחת הסירים -** מכסים בנייר כסף.

שיש - משטח עבודה

1. ניקיון יסודי
2. שופכים על השיש מים חמים, מיד עם רתיחתם.
3. מכסים את השיש בנייר כסף, או כל כיסוי אחר.

משטח עבודה מכל חומר אחר (אבן קיסר וכד')

אם יש חשש לגביו שאינו עמיד בפני שפיכת מים חמים עליו הכשרתו כדלקמן:

1. ניקיון יסודי
2. מכסים המשטח בכיסוי עבה.

תנור אפיה

1. ניקיון יסודי
  2. לאחר הניקיון אין להשתמש בו במשך 24 שעות.
  3. הפעלת התנור לחום מקסימאלי למשך 30 דקות.
  4. שיפודים ליבון חמור, ניתן לעשות זאת בגז הביתי עד להתזת ניצוצות מהם.
  5. תבניות לא ניתן להכשיר.
- * יש מקפידים שאינם מכשירים את תנור האפיה לפסח, ולא משתמשים בו כלל בפסח

הכשרת כלי זכוכית, דורלקס, פיירקס, קורל

לשיטת הספרדים - די בניקיון יסודי של הכלים.

לשיטת האשכנזים - לא ניתן להכשיר כלים שבמשך השנה השתמשו בהם במאכלים חמים. ניתן להכשיר רק כלים שבמשך השנה השתמשו בהם במאכלים קרים בלבד, הכשרתם נעשית כך:

1. ניקיון יסודי
2. השריית הכלים, בתוך קערה עם מים צוננים למשך 3 יממות.
3. כל יממה (24 שעות) מחליפים את המים שבקערה.
4. בשבת אסור להחליף המים.

הכשרת כלי שיש שחור

כלים המצופים שיש שחור ניתנים להכשרה ע"י הגעלה.

מדיח כלים

1. ניקיון יסודי. במיוחד במקום ניקוז המים וב"אמבטיה". מפעילים את המדיח עם חומרי ניקוי.
  2. רשתות מפלסטיק - הגעלה *
- * הערה: רשתות שיש בהן חריצים אינן ניתנות להכשרה.

מיקרוגל

1. ניקיון יסודי
  2. הצלחת המסתובבת - הגעלה
  3. מרתוחים כוס מים עם חומר ניקוי בכלי כשר לפסח עד שהאדים ממלאים את חלל המיקרוגל. לאחר שהדפנות מתקררות מייבשים אותן.
  4. את המאכלים מחממים בכלי סגור נוסף. (כשר לפסח) *
- * יש מקפידים שאינם מכשירים את המיקרוגל לפסח.

מנגל חשמלי

1. ניקיון יסודי
2. הפעלת המנגל למשך כ- 30 דקות
3. הרשת - ליבון חמור, ניתן לעשות זאת בגז הביתי עד להתזת ניצוצות ממנה.

מקרר / מקפיא

1. ניקיון יסודי
2. מכסים את המדפים והמגירות בנייר כסף, או כל כיסוי אחר.

פלטה לשבת

1. ניקיון יסודי
2. מפעילים את הפלטה למשך כ- 30 דקות.
3. מכסים את הפלטה בנייר כסף, או בכל כיסוי אחר.

כיריים קרמיות (הלוגן)

1. **ניקיון יסודי.** של משטח הכיריים (להשתמש בחומרי ניקוי לפי הוראות יצרן).
2. אחר הניקיון להשבית את הכיריים למשך 24 שעות.
3. לאחר 24 שעות למלא כלי כשר לפסח במים עד שפתו העליונה ולכסותו. להניח על המבער. (חשוב!!! על כל מבער יש להניח כלי כנ"ל).
4. לאחר הנחת הסייר/ים, להפעיל הכיריים בחום מקסימאלי שיביאו את המים שבסירים למצב רתיחה.
5. המים שגולשים מהסירים משמשים להכשרת המשטח.
6. לאחר שהמים גלשו, מכבים את הכיריים ונותנים להם להצטק.
7. לנגב היטב את המשטח.
8. להניח נייר אלומיניום על המשטח.

מיחם חשמלי

1. **ניקיון יסודי.** יש להסיר את האבן המצטברת בו.
2. **הדפנות החיצוניות** - שופכים עליהם מים חמים, מיד עם רתיחתם.
3. ממלאים בו מים עד לשפתו ומרתיחים את המים.
4. עם רתיחת המים, פותחים את ברז המיחם.

מיקסר

1. **ניקיון יסודי.** יש לפרק כל חלק הניתן לפירוק. רצוי לכסות את המיקסר.
  2. **החלקים המיועדים להכנת עוגות** לא ניתן להכשיר.
  3. **המיכל של הבלנדר, הסכינים, המסחטה** - הגעלה.
  4. **המטחנה** - ליבון קל, ע"י העברה בלהבות הגז עד שהחום יגיע לעצמה שנייר או קש מסוגל להישרף במגע בו.
- * רצוי לא להכשיר מיקסר לפסח, אלא אם אין ברירה